

ILUSTRIRANI
SLOVENEČ
 TEDENSKA · PRILOGA · SLOVENCA

LETO VII

25. JANUARJA 1931

ŠT. 4

MOTIV IZ PODKORENA

FOTO J. SKERLEP

Z božičevanja na našem dvoru

Kraljeva garda pelje v dvornem vozu badnjak za našo kraljevo rodbino na pravoslavni sveti večer, t. j. na naš praznik sv. Treh kraljev.

Naš zun. minister V. Marinković v spremstvu šefa centralnega presbiroja M. Marjanovića, pred odhodom na sedanje zasedanje sveta Društva narodov v Ženevi.

Spodaj: Svečane otvoritve muzeja in knjižnice belgrajske občine: predstavitelji raznih korporacij in institucij med govorom župana Nešića. Belgrad se zadnja leta razširja prav z ameriško brzino in kar je občina v prvih povojnih letih zamudila, skuša zadnja leta desetero nadomestiti. Med drugim so dne 11. p. m. svečano otvorili tudi novi mestni muzej in knjižnico. V marsikakem pogledu bi si lahko vzel Belgrad za zgled tudi naš ljubljanski občinski svet, ki nima za nekatera važna vprašanja prav nobenega zmisla. O tržnici se govoriči že 30 let, a je še danes nimamo, za šolstvo imajo vse kmetiške občine boljše preskrbljeno nego ljubljanska, novi magistrat je že s stališča boljšega poslovanja mestne uprave krvavo potreben, a v sedanjem magistratu bi se dala krasno namestiti — velika javna občinska knjižnica in mestni muzej.

Žalna služba za pokojnim velikim francoskim maršalom Joffre-om se je vršila tudi v Belgradu in sicer v francoski katoliški cerkvi. Udeležila se je je vlada, generaliteta, številni drugi odličnjaki in celo sam kralj Aleksander. Zgornja slika nam kaže vladarja, ko zapušča cerkev.

B. Peček, eden najuporabnejših in najbolj priljubljenih igralcev našega Narod. gledališča v ulogi kneza v opereti »Mascotte«.

Na levi: Filodor, dosedanji romunski poslanik na našem dvoru, ki je bil pred kratkim upokojen, njegov namestnik bo Guraneko.

Na desni: Princ Takamatsu, brat japon. cesarja, v spremstvu kneza Pavla v Belgradu.

Na desni: Skupina menceških fantov in deklet v gorenski narodni noši, ki so lani ponovno nastopali pri raznih slavnostih in prireditvah.

Spodaj: Fantje od fare. Slovenski fantje, ki služijo pri kraljevi gardi v Belgradu in ki so prideleni gardnemu domu na Topčideru pri Belgradu, žele vsem našim naročnikom in bralcem srečno novo leto.

Spodaj na desni: Novi oltar kapele v Novi bolnici v Trbovljah. Kip Brezmadežne so nabavile s. usmiljenke z darovi raznih dobrih src. Oltar je bil nedavno slovesno blagoslovljen.

Berlin, 29. novembra 1930

La jugoslavenskoj skupi ljubitelja
radia srdačno pozdravljamo našu
živnu radio-stanico, koju krasno
čujemo.

Grup. J. Kulunčič

Mario Rijavec Maria Kratj Anetta Rijavec
Rudolf Veitler

Na levi: Jugoslovanska kolonija v Berlinu pozdravlja našo radijsko oddajno postajo. Med podpisani je tudi ime znamenitega tenorista Jos. Rijavca z družino. Angažiran je zdaj na berlinski operi.

Spodaj: Nova godba prostov. gasilnega društva v Litji, ustanovljena šele lani, ki pa že uspešno nastopa pod vodstvom kapel. J. Kelemeniča.

Spodaj na levi: Udeleženci šahovskega turnirja med »Slovenjgr. šah. klubom« in »Maribor. dij. šah. klubom«. Turnir je bil zaključen z 9:1 v prid Mariborčanov. Na sliki sta predsednika obeh klubov, dr. Pohar (X) in B. Pušenjak (XX).

Paberki iz kurne zgodovine

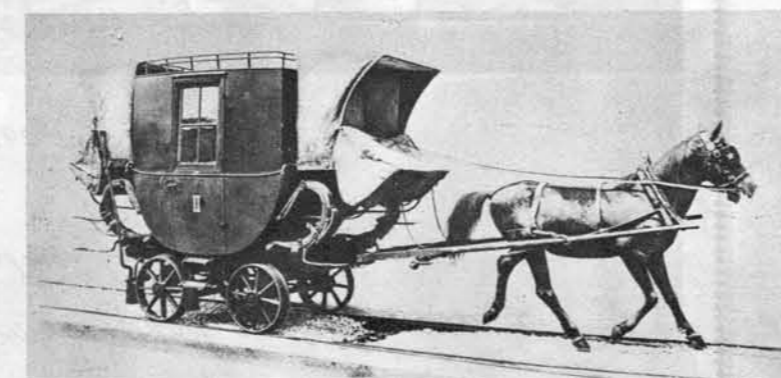
Kmetiško delo proti koncu 16. stol.: jesensko delo (po starem lesorezu).

Na levi: Notranjščina bolnišnice v 17. stol.

Na desni: Vojak-najemnik (Landsknecht) iz 17. stoletja s svojo ženo, ki ga je spremljala po njegovih bojnih pohodih.

Spodaj: Prva železnica med Budjevcami in Linzem 1. 1824.

»Menuett«, najbolj priljubljeni ples gospode proti koncu 18. stol. Slika nam dobro kaže tudi tedanjo nošo gospode.

Na levi: Tek skozi palice in ustrelitev v 17. stol., drakonski kazni za tedanje razbrzdane vojake-najemnike, ki so bili prava šiba božja za pokrajine, kjer so se naselili.

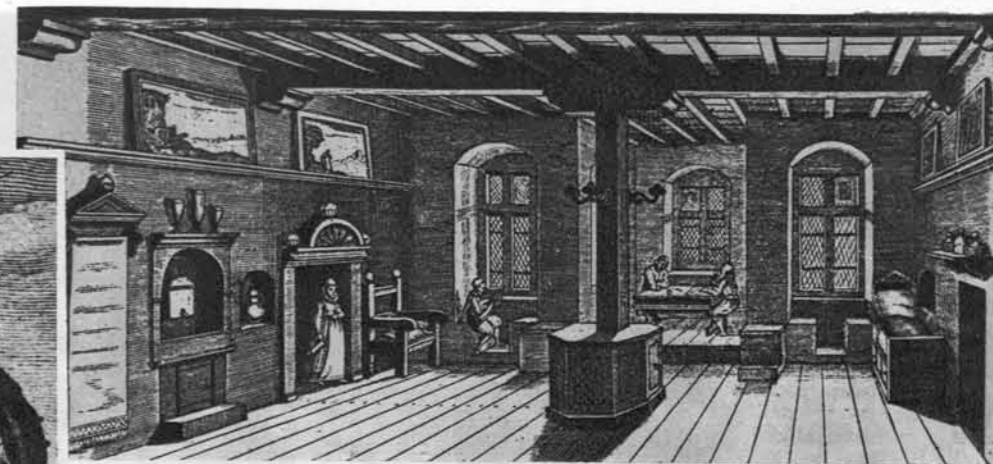
»Zgodovina je učiteljica naroda, slišali in brali že neštokrat. Res je to, oziroma vsaj bila bi lahko, in večja in najvažnejša, toda ravno pri tej učiteljici moramo žalibog ugotoviti, da se nikoli ni nikogar ničesar naučila, sicer bi posamezniki, celi ali celi narodi ne delali neštokrat kratkovidnih in usodnih napak, v am ravno zgodovina potem na vsaki strani glasno priča, kako hudo in celo krvavo so se potem maščevali nad grešniki.

Toda čeprav vsak dan in povsopazujemo, kako malo je zgodovina posameznike in cele skupine še naslejkoprej res, da bi lahko vsaj bila najboljša učiteljica. Glede na to, da je bila že od najstarejših časov eden najbolj pripanog znanstvenega proučevanja in tudi zasebnega čtiva. Kajti zgodovina morda najzanimivejši, temveč tudi najvzgojnejši predmet. Dolžnost naroda je zato, da ta predmet čim najbolj neguje, kajti čim kak narpoštovanje do svoje tradicije, izgubi tudi svoje najmočnejše življenske in njegov propad je neizogiben. Vsa narodna kultura obstoji ravno na razvijanju lastne narodne tradicije in naravnost smešni so zato poizkati tradicijo ter nasilno predstavljati narode v povsem nove kolovoze.

Slovenci imamo iz naše zgodovine sem dve deli, to je Kosovo »Gradivo« in Gruden-Malovo »Zgodovino slovenskega rodu«, ki bi ju morala zopet in zopet odpirati izobraženec in preprost človek, da bi se jim lahko pridobivali po tujih delih. Zlasti kulturna zgodovina pridobiva danes vse več in vse več, zato, da ta predmet čim bolj velezanimivo in znamenito delo (Br.) v razvijanju lastne narodne tradicije. Zlasti kulturna zgodovina pridobiva danes vse več in vse več, zato, da ta predmet čim bolj velezanimivo in znamenito delo (Br.) v razvijanju lastne narodne tradicije. Zlasti kulturna zgodovina pridobiva danes vse več in vse več, zato, da ta predmet čim bolj velezanimivo in znamenito delo (Br.) v razvijanju lastne narodne tradicije.

Gott erhalte diesen Ellen Stands In vngern lieben Vatterlande. Das Zucht und Ehrfrucht lieb und treu Erwachs und werde täglich neu.

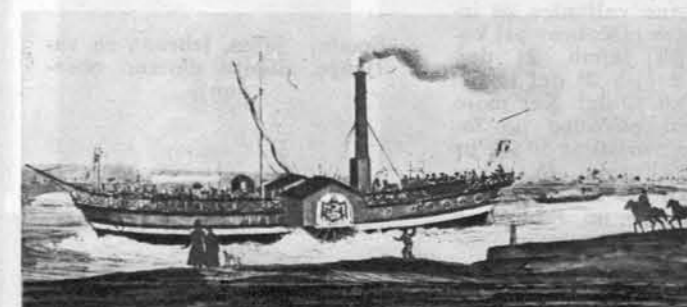
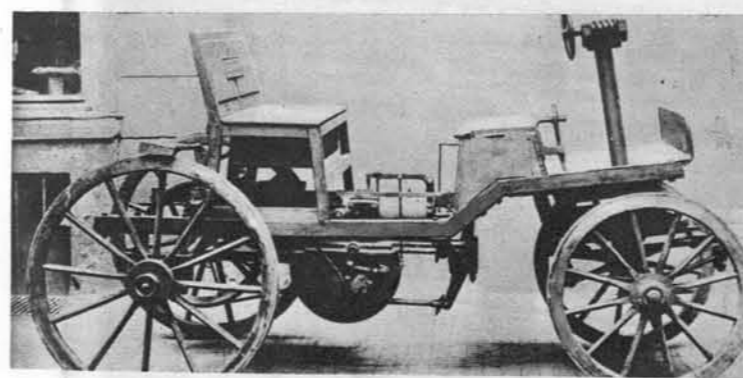

Bogata meščanska soba v začetku 17. stol.

Na levi: Nevesta s svatoma iz začetka 17. stol. v južni Nemčiji.

Na desni: Prodajalec očal v drugi polovici 17. stol.; s takimi stvarmi so časih krošnjaričili po vaseh. S slike vidimo tudi tedanjo vas.

Spodaj: Prvi avtomobil z motorjem na bencin, ki ga je zgradil l. 1875. na Dunaju Siegfried Marens.

Prvi parobrod, ki je plul l. 1830. po Donavi, poganjali sta ga veliki kolesi ob obeh straneh v sredini.

ženske frizure bogatih meščanov in plemkinj proti koncu 18. stol.

Na desni: Obed v bogati meščanski hiši v prvi polovici 18. stol. Slika nam lepo predočuje tudi način notranje opreme tedanjih obednic, kakor tudi tedanjo obleko.

Veletovarna za piščance

Stroj in tovarna se bo-
deta kmalu polastila res
prav vseh delovnih pa-
nog človeka in narave.
Karkoli pogledamo dan-
es in kamorkoli se
ozremo, skoro prav na
vseh poljih srečamo že
stroj, ki prozaično po-
sega v doslej tako lepo
patriarhalno idilo. U-
metno valjenje je sicer
že dolgo v rabi, toda
zadnje čase se je na-
ravnost industrijalizi-
ralo. V Berlinu je že
nekaj časa v obratu
prava pravcata tovarna,
ki »producira« kar na
tisoče piščancev. Tri ve-
like valivnice, izmed
katerih ima vsaka pro-
stora za 15—25.000 jajc
in ki se električno se-
grevajo, zavzemajo po-
sle kokelj. In elektrika
opravlja svoje posle ba-
je še mnogo precizneje
in enakomernejše nego
koklje, zato se je bati,
da jih utegne ta mrtva
in brezdušna konku-
renca oropati njih naj-
lepšega dosedanjega
opravila in konec bo,
vsaj ponekod, one pri-
srčne idile, ki jo pri-
stavlja koklja s tropom
piščancev okrog sebe.
Kakor koklje, tako upo-
rabljajo seveda tudi te
umetne valivnice za iz-
valitev piščancev pri ko-
košjih jajcih 21 dni,
pri račjih 28 dni in pri
gosjih 32 dni. Ker more
živeti piščanec po ta-
kem »rojstvu« še 48 ur
brez hrane, jih takoj
lahko po izvalitvi raz-
pošiljajo po železnicah
ali aeroplanih na vse
vetrove.

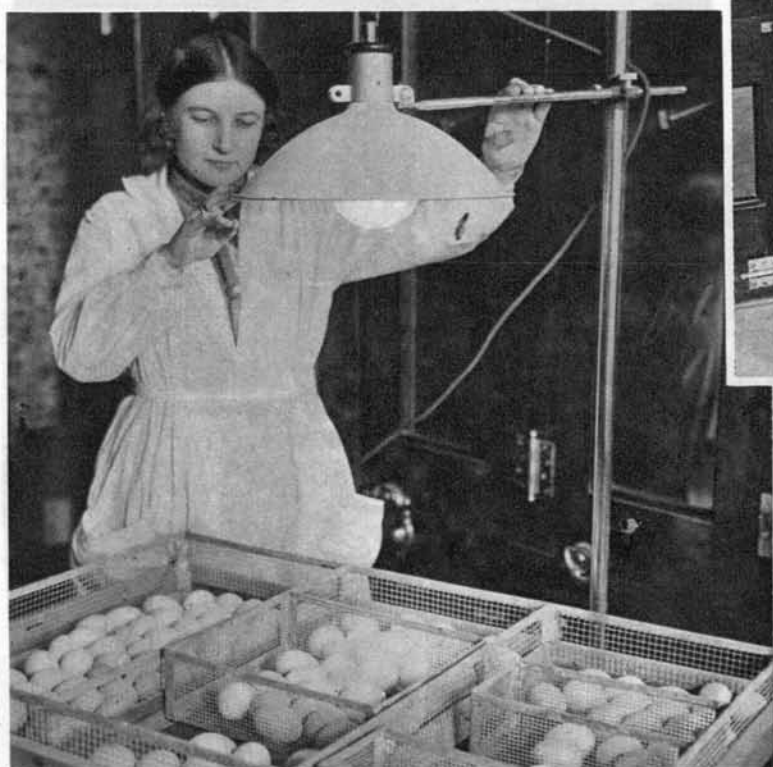

Izbrane jajčarice v svojih
kurjenih kurnikih.

Na desni: Piščanci na »teko-
čem traku«; ena izmed va-
livnic, ki vali 25.000 jajc na-
enkrat.

Spodaj: Jajca, izbrana za va-
ljenje, dobijo umetno obse-
vanje.

Spodaj na desni: Predal z
»gotovimi fabrikati in polfa-
brikati«.

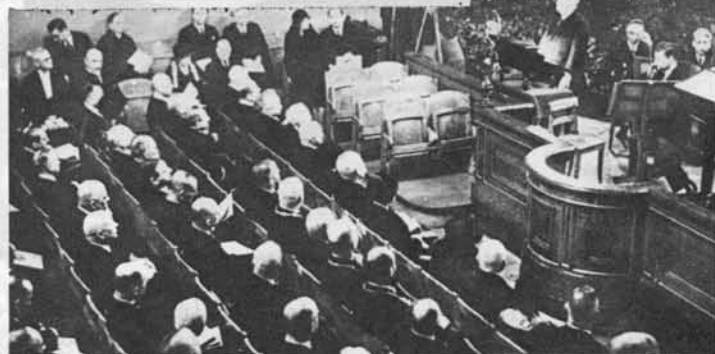
Dr. Karel Kramář, voditelj nekdanje Mladočeške stranke v avstrijskem parlamentu, sedaj češke demokrat, stranke in glavni pobornik nekdanjega novoslovanskega ribanin prvi ministr. predsednik svobodne češkoslovaške republike, ki je slavil pred kratkim 70-letnico svojega rojstva.

Pogreb maršala Joffre-a se je vršil 9. t. m. najslovesnejše na državne stroške. Krsto spremljajo tuji dostojanstveniki. Spodaj na levi: E. M. Remarque, pisatelj znamenitega vojnega romana »Na zapadu nič novega«.

Spodaj na desni: W. A. Mozart, znameniti skladatelj, čigar 175. rojstno obletnico praznujemo 27. t. m.

Na levi: Proslava rojstne stoletnice H. Stephansa, ustvaritelja svet. poštne zveze in organiz. nem. drž. pošte, 7. t. m.

Ustvaritelja nemškega cesarstva.

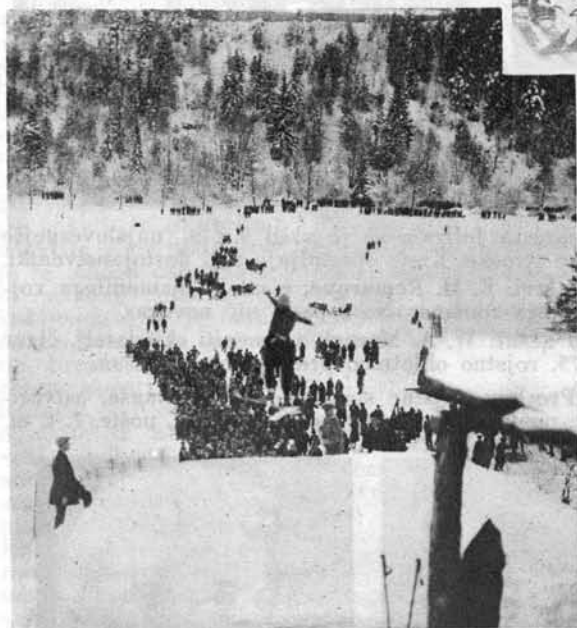

Slovesna proklamacija nemškega cesarstva v dvorani ogledal v Versailles-u po zmagoviti nemško-francoski vojni I. 1870/71. Dne 18. t. m. je minilo 60 let izza tega važnega svetovno-zgodovinskega dogodka. Slika, delo umetnika O. Guntherja, kaže v sredini pruskega kralja Viljema, ki sprejema, obkrožen od nemških zveznih vladarjev, generalov in državnikov (v ozadju zastave nemških polkov) cesarsko krono zedinjene Nemčije. Proklamacijo je prebral knez Bismarck. V isti dvorani je bil pa 48 let pozneje podpisan tudi mir z v svetovni vojni premagano Nemčijo, dočim je Viljem II. izgubil krono in prestol že nekaj mesecev poprej. — Zgoraj na levi: »Železni kancler« knez Bismarck. — Spodaj na levi: Grof Moltke, vrhovni poveljnik nemških armad v nemško-francoski vojni I. 1870/71.

S smuškega tečaja za začetnike

G. H. Šircelj je priredil pred kratkim v Kranjski gori lepo uspeli smuški tečaj za začetnike, katerega se je udeležilo več znanih ljubljanskih dam in gospodov. Prinašamo danes nekaj slik s tega tečaja — pa brez zamere.

Na desni: Udeleženke in udeleženci šircljevega smuškega tečaja v Kranjski gori. Spodaj: Skoki na blejski skakalnici, kjer se vrše danes mednar. skakalne tekme.

Ker odvetniku dr. Ž. nočejo ostati noge skupaj, si mora pomagati tudi z rokami...

Na desni: Profesor Janez D. je dobil hudo piko...

Zgoraj na desni: Lena »kristjanija« voditeljja tečaja g. Šircelja.

A. Derental:

38

Singapurska krasotica

Povest

Burja ga je gnala brezoviljno preko vse dežele na jug do morja, in tu je prosil zavetišča... »Čemu mi boš ti?« odgovori mu mlada platana. Tako je menda to bilo? »Si bled in rumen! Moje listje je bujno zeleno...« Res je tako! res »od veje domače se hrastov je listič odtrgal!« A zdaj hočem nazaj na to domačo vejo... Naveličal sem se... Dovolj sem se nagledal teh platan, palm in drugih sličnih stvari! Brezo... Brezico hočem videti... A vse palme, kokosove in druge, zaradi mene naj gredo k vragu! Ne maram jih več! Ne maram!

»Hej, fantje!« se je zasllišal od praga angleški dokaj močan, dasi jako hripav glas... Rahmanov se je ozrl. Med vrati je stal svinjski krači še najbolj podoben, zaljubljen mož v beli obleki in mornariški, tudi beli, zlato-obrobljeni kapi. Ta krača je imela že prav vesela, jako drobna očesca brez obrvi in trepalnic. »Nujno potrebujem tri krače za tovorni parnik Sea Gull... Prostovoljci — naprej!«

Nihče se ni zganil. Vsi so popivali in se pogovarjali dlje. Samo Rahmanov je stopil od točilnice, kot da bi ga sunila nevidna roka: »Jaz grem z Vami!«

»All right!« ga je pohvalila krača v mornariški kapi. — »A en mož — to je še vedno premalo... Kdo še hoče?«

»Jaz!«

»Jaz!«

Kot prvi je stopil naprej zamorec, lesketajoč se in van: vesel smehlja mu je raztegnil ves črni obraz. Kot

drugi se je priglasil brezupno žalosten Indijanec: sličil je okostnjaku, na katerem je slučajno še ostala koža.

»All right... All right! Torej je stvar v redu! Vsi trije hajdite z menoj!«

»Kam pa gre parnik?« je vprašal Rahmanov.

»Mar to za Vas ni brez pomena? Sicer pa — če Vas to zanima — namenjeni smo v Rotterdam kot zadnje pristanišče... Vozili se bomo okrog Rtiča Dobre Nade preko Brazilije, Kanarskih otokov in Liverpoola... Ali Vam je prav?«

»Popolnoma!«

»No, torej — naprej!«

»Ali mi dovolite poprej skočiti domov po svoje stvari?«

Krača je zarežala: »To pa na noben način! Ali mi sledite takoj na krov, ali pa se lahko poberete, kamor hočete! Parnik odhaja čez eno uro... Ne bom imel časa stikati za Vami po vseh singapurskih beznicah! Vsi moji trije kurjači so mi itak pobegnili dve uri pred odhodom ladje!«

»O, jaz ne bom pobegnil!... Lahko se zanesete name! Hočem samo...«

»Nehajte! Jaz sem dovolj pameten, Vam pa dober nauk do smrti ne bo škodil! Hajdite takoj z menoj, ali pa si poiščem drugega kurjača.«

Rahmanov je skomignil z rameni: »Če ne gre drugače, pristanem... Naj gredo moje stvari rakom žvižgat! A predvsem... napisati moram za slovo nekoliko besed. Spišal jih bom takoj, v Vaši navzočnosti, in izročil tukajšnjemu strežaju, da pismo odpošlje... Samo eno minuto, prosim! Potem sem Vam takoj popolnoma na razpolago!«